

marscherede man Øverstestuen rundt. Det var et prægtigt Syn at se alle disse friske, sunde og stoute Skikkelser i de smukke Dragter marschere saaledes! Efter Marschen dansedes en Vals (I No. 7), og Slag i Slag fulgte nu de hvirvlende, morsomme Danse. *Engelsk-Dansen* stammer fra England, hvorfra den over Frankrig kom til Danmark og videre til Sverige. Den danses omtrent som Francaise. Selma Lagerlöf lader i „Gösta Berlings Saga“ Kavallererne danse *Anglaisen* paa Ballet hos Grevinde Dohna. I nogle af Dansene, f. Ekspl. „Oksekov“ (II No. 45), fik Karlene somme Tider helt Bersærkergang, naar det var „Herresvingtur“. Flere af Dansene udførtes dog som „Anstandsdanse“ med stor Alvor og Sirlighed.

Andre Steder, saaledes hos Per Hansen i Alleshave, aabnedes Dansegildet med en almindelig *Marschvals* (III No. 29), altsaa uden Musik i Spidsen. Den benævtes ogsaa *Enkevals* eller *Skiftevals*. Den dansedes af et ulige Antal Karle og Piger. Naar Marschen og Valsen var spillet en Gang, eller naar man var kommet Stuen en eller to Gange rundt, skiftede man; Karlene blev staaende, medens Pigerne gik frem; den, der ingen Makker fik, maatte marschere og valse alene (Enken), til Vedkommende ved næste „Skiftning“ blev udløst.

Naar der var almindelig Dansegilde, f. Ekspl. ved Kline- eller Plovilde, og naar den fede Flæskesteg med Sovs og Kartofler var bleven listet ned med Øl og Brændevin, tog Stadsmusikanten *Jens Albrekt* „Fiaalen“ ud af Randslen (lavet af et rødbrøget Kalveskind med det laadne udad), stillede sig op i Hjørnet af Storstuen og begyndte at file løs. Efterhaanden hængte Fiolen længere og længere ned, og tilsidst, træt som han var, nøjedes han i Stedet for at spille, med at træde Takten med Foden. Det var noget der kunde høres, for han havde Træskobunde under Støvlerne, *Jens Albrekt*, og han sparede skam ikke paa Kræfterne.

Naar en Karl vilde danse med en Pige, rakte han gerne blot Haanden ud imod hende. Men saadan bar nogle af de store Gaardmandssønner her paa Egnen sig nu ikke ad. De knipsede blot med Fingrene i Luften hen i den Retning, hvor Pigen sad, og hun havde da værsgo' at marschere tværs over Gulvet hen til Stormægtigheden. Undertiden var det jo ikke saa nemt at se, hvem Vinket gjaldt, og det kunde da ske, at der kom en „gal“ Pige, men hun blev ikke værdiset et Blik, og flov og rød i Kinderne maatte hun da liste af igen, medens „Naaden“ knipsede paa ny. Naar saa den Rette var kommen, blev der „sat fra“ med et Fodslag saa vægtigt og med saa svajet en Ryg, som kun Bevistheden om den fede Gaard giver sin Mand.

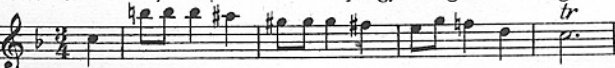
Paa Roskildeegnen brød Spillemandene undertiden af midt i en Dans og spillede kraftigt og unisont

Teksten var: „Nu har vi fortjent en 'Dram'! Den kendte alle, og man vidste,

at nu vankede der ikke et Strøg, før Halsen var blevet fugtet!).

Det var allfor besværligt og „videnskaveligt“ for Landsbyspillemanden at lære Noder: „Hvad skal de heller til, for inden man faar set paa dem, er man jo længst forbi, hvis man da hels er en Smule kathændet“ (fingernem), var der en Spillemand der sagde, men de, der „kendte“ Noder, var alligevel mere estimerede. De fleste spillede dog efter Øret, som f. Ekspl. *Per Tuemose*, Torpes sidste Stadsmusikant. Per Tuemose, der boede i et af vore Huse, havde et Ansigt, der spillede i alle rødilla Farver. Øjnene „randt“ altid, Næsen var blaa, og ofte dryppede den ned paa Violinen. Sprang der en Streng, satte han en Sejlgarnsstump i forneden. Han yndede at holde midt oppe paa Buen, der var ualmindelig fedtet og helt sort, saa den Tone, han fremtryllede, var jo derefter, og dertil kom, at han traadte en særdeles kraftig og lydelig Takt med Træskoene. Hans Yndlingsnummer var *Klinkevals* (III No. 58). Naar han spillede den, løb Temperamentet af med ham, saa han kom lidt for højt i „Obligaturen“, hvilket førte til de mest overraskende Modulationer. Han spillede den saa falsk, at F-Dur efterhaanden næsten blev til Fis-Dur, hvor det løse E jo gjorde god Virkning.

Ekspl. Naar

saadanne „Kunstnere“ som *Pariser-Niels*, *Jens Albrekt* og *Per Tuemose* slog sig sammen og optraadte som „Orkester“, sad den ene og gnavede en lidt halvvals Second paa de to bagerste Strengene, den saakaldte „Skomagerbas“, og til det gik Dansen paa Loen. Den Slags Orkestre har vel nok været det almindeligste, men man maa dog ikke deraf slutte, at saadan var de alle. Blandt Landsbyspillemandene var der mange virkelige Talenter, der, hæmmet af Forholdene, af Bedriften og vel ogsaa af Mangel paa fornøden kunstnerisk Uddannelse, ikke kunne skyde Hammen af sig; men derfor var de ligefuldt Kunstnere, der ikke forsumpede til en slet og ret „Skomagerbas“, men som ofte morede sig med, naar de spillede sammen til Dans, at indflette virkningsfulde Understemmer og Figurationer. Blandt disse mere fremragende kan nævnes *Jens Rasmussen*, Veddinge, *Ole Jensen*, Bakkerup, *Chr. Dedenroth*, Jyderup, *Brd. Mads* og *Hendrik Madsen*, Veddinge, *Møller Anders Jensen*, Rørby, *Chr. Nyrup*, Marke, *Peter Bell*, *Herman i Vinstrup*, *Niels Winther*, *Albrechtsen*, Skyttens Søn paa Aagaard, *Chr.*

Jensen, dette herlige Naturgeni der døde ung. Endvidere Farfader, Fader og Farbroder Ole i Jyderup o. m. a.

1) Carl Godvin: Roskilde-Egnens gamle Danse.

2) Niels Hemmingsen f. i Enegaard v. Præsto. Han spillede meget her paa Egnen, vandrede paa sin Fod til Paris, deraf Navnet.

Pariser-Niels 2)